

TELEGRAFUL ROMÂN

Apere Marți, Joi și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefrancate se refuza. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rëndul cu litere garmond

Nr. 5013 Școl.

Notă oficială.

În conformitate cu dispozițiile §. 5 din instrucțiunea ministerială nr. 10000/1894 se aduce la cunoștința oficiilor noastre protopresbiterale și parohiale, că foile (documentele) despre emolumentele învățătoresți, — cerute din partea învățătorilor în funcțiune și redactate de către oficiile parohiale — numai în cazul acela se consideră la locurile competente, dacă sunt aprobate din partea Consistoriului arhidiecezan.

Se îndrumă deci oficiile noastre subalterne, ca toate foile despre emolumentele învățătoresți să le promoveze Consistoriului arhidiecezan spre a le prevedea cu clausula de aprobare.

Sibiu, din ședința consistoriului arhidiecezan ca senat școlar, ținută la 27 Maiu 1904.

Consistoriul arhidiecezan.

Biserica macedo-română.

Patriarhatul ecumenic din Constantinopol continuă a se arăta dușmănos față de aspirațiunile Românilor din Macedonia, dornici de a-și avea odată biserica lor națională, cu limba liturgică românească, și le pune mereu bețe în roțe, pentru ca să ajungă cât se poate mai târziu la scopul pe care îl urmăresc. Căci să împedea cu deservire ajungerea acestui scop, nu credem să-i fie cu putință patriarhatului ecumenic din Constantinopol. Nu, din motivul, că chestia a născut pe ogașa diplomației, de unde nu mai poate fi scosă în altă formă, de cât numai rezolvată amăsurat dreptului și dreptății. Ear' dreptatea e fără îndoială pe partea Arăminilor din Macedonia.

În convingerea acésta ne întărește un comunicat mai nou, — ori semioficios, nu împurtă, — la tot cazul autentic însă, apărut în „Correspondența politică” de la Viena. În comunicatul

acesta se spune, că marele vezir de la Constantinopol a dat patriarhatului de nou să înțeleagă, că cu îndărătnicie sa manifestată făcând juste dorințe ale Românilor macedoneni nu are să iase la cale bună, și că înalta Pörtă e firm decisă a lua pe Cuțo-Vlachii în apărare!

Primind adevărat o deputațiune la palat, trimisă din partea patriarhatului, marele vezir a spus fără încunjur, că patriarhatul, care se considera pe sine a fi reprezentanța legală a întregii ortodoxii, fără deosebire de naționalitate ori rasă, ar lucra corect și după regulile logice numai atunci, când și-ar însuși o politică de care să nu se înstrăineze nimeni, și care să nu aibă de scop protejarea unei singure naționalități, cum adevărat face acum patriarhatul, mânănd toate apele pe mura regimului. Purtarea patriarhatului — a zis marele vezir — față de aspirațiunile Cuțo-Vlachilor păgubește chiar și interesele grecești, fiind-că mână pe Cuțo-Vlachii în brațele mimicilor grecismului. Pe când, dacă ar arăta o condescendență cuminte, patriarhatul și-ar întări autoritatea, fiind-că Cuțo-Vlachii rămân bucurous sub scutul seu, însă nu vor rămâne sub asupririle sale.

A aratat apoi marele vezir cu exemple vii, cât de mare e nedreptatea pe care patriarhatul caută să o facă Românilor din Macedonia. A spus delegațiunii, că în Asia minoră sunt Greci ortodoksi mulțime mare, cari ceteșc liturgia în limba turcă și patriarhatul nu e sgduit în temelile sale, căci aceiași Greci turciți sunt supuși credincioși ai patriarhatului. De ce să fie deci atât de mare primejdia, dacă Românilor din Macedonia ceteșc liturgia în limba lor națională?

Dar' Arabii sirieni ortodoksi — a zis marele vezir, — nu folosesc limba lor în biserică, și nu recunosc în patriarhatul din Constantinopol pe suveranul lor autoritate bisericească? Și Sârbii din vilaetul Üsküb nu au primit învoiere în mod oficial, ca să-și celebreze liturgia în limba lor? De ce se face deci excepție tocmai numai cu Cuțo-Vlachii, cari nici ei nu cer mai

mult de cât limbă națională în biserica lor?...

În tonul acésta a vorbit marele vezir cu deputațiunea patriarhatului, declarând în cele din urmă, că Pörtă nu va *esecuta* hotărârile luate din partea patriarhatului în contra Cuțo-Vlachilor, ci așteptă, ca patriarhatul să cedeze de bună voie.

Vom vedea, dacă lecția dată a avut efect, ori apoi patriarhatul mână lucrurile la extrem.

Din cele comunicate reiese însă clar, că tonul energic întrebunțat din partea reprezentantului puterii de stat din Turcia față de delegațiunea patriarhatului e dictat de presiunea ce se face asupra guvernului turcesc din partea diplomației europene, în special din partea Rusiei și a Austro-Ungariei, în urma intervenției din România. Și astfel este întemeiată speranța, că rezolvarea acestei chestii se va face totuși așa cum pretind interesele naționale ale Românilor din Macedonia, ear' nu cum vrea patriarhatul din Constantinopol.

Apărarea școlilor noastre.

Vorbirea I. P. S. Sale dlui Metropolit din Blaj, Dr. Victor Mihályi, rostită în ancheta școlară.

(Fie).

Acésta o vedem cu deosebire la alegeri unde suplică câte 4—5 învățători diplomați și unul care a sfârșit preparanda dar' nu are diplomă și atunci trec peste cei 3—4 diplomați și 'l aleg pe acela care încă nu are diplomă pentru-că acestuia încă cinci ani de zile nu trebuie să 'i dea cuințenial; ear' dacă am restringe drepturile senatului școlastic, ne putem aștepta la aceea, că acestia să abdică de serviciile ce și așa le prestază gratuit și să nu aflăm pe viitor membri în senatele școlastice, să nu pregătescă repartițiunea și prelușmariul de spese etc. (Polonyi Géza Confesiunile așa dar' refuza a-și implini datorița?) Cu atari greutăți au să se lupte partea cea mare a învățătorilor, numai așa se poate dar' rezolva favorabil chestiunea, dacă președintele, protopopul, președintele și inspectorul de școlă și ceilalți factori, toți ar lucra mână în mână, și astfel multe greutăți ar putea fi învinse.

La cât pentru valoarea intrinsecă a cărții, avem un indice destul de autorizat în aprecierea elogiată a distinsului istoric și profesor universitar A. D. Xenopol, care în raportul său prezentat Academiei române, a recomandat-o spre premiare.

„Drapelul” din Lugoj scrie apoi în același obiect, în numărul 59 următoarele:

„Am anunțat deja că dl Teodor V. Păcățian a scos volumul I al „Cărții de aur”, care a fost improcesuat, în ediția a doua, eliminând din volum toate pasagele confiscate prin sentința de la Cluj.

Astfel volumul nou, augmentat și revădit, conține pe 50 côle de tipar, cu 800 pag. 8° mare, toate momentele mai importante ale dezvoltării noastre național-politice, începând de la reformatiune până la căderea absolutismului lui Bach.

Acest volum costă 10 corone.

Tot atât costă și volumul II, care a apărut încă anul trecut. În decursul anului acestuia va apărea volumul III și în anul viitoriu volumul al IV-lea.

Nici sentința de la Cluj și nici suferințele grele și pierderile materiale nu l'au putut descuraja pe dl Păcățian în continuarea

Dar' și de aceea pentru-că nu tot omul are aceleași aplecări și aspirații, abia se după educațiunea populară întru toate manua după aceleași norme.

Eu în fie-care săptămână țin ședințe de 2-ori, unde se pertractează și toate afacerile școlare și să mă credeți că cele mai multe lucruri ni-le dau cestiunile școlare. Am atare edificiu școlastic, care a fost zidit înainte de acésta cu 20 ani, atunci a fost corăspunător scopului, de atunci însă înmulțindu-se numărul copiilor obligați de a cerceta școlă, nu mai corăspunde.

Ce privește partea ultimă a proiectului din cestiune o află vătămătoare pentru superioritatea bisericească, pentru-că îngreună în multe privințe cestiunea creșterii și calificării învățătorilor. Nu le înșir aceste din nou, fără să alătur la cele ce le-a zis Ilustr. Sa Steinberger Ferencz și Várossy Gyula.

Dacă la preparandile cu caracter confesional calificarea învățătorilor e numai de primul grad și nu definitivă, atunci e știrbită vaza preparandilor acestora cari până atunci au făcut servicii bune, ear' elevii respectivi vor avea să sufere nedreptate prin aceea, că calificarea și-o vor putea câștiga numai înaintea unei comisii de stat. Departe să fie de mine, ca să voesc a împedea, ca statul să nu pretindă o calificare mai intensivă, dar' rugarea mea ar fi, ca confesiunile să-și pōtă susține și mai departe preparandile cu dreptul lor de calificare, dacă nu pentru țera înțregă, cel puțin pentru conaționalii și coreligionarii lor (sgomot) cum au fost până acum. Dacă apoi cineva vrea să ajungă învățătoriu în oraș mai mare, sau la o colonie de fabrică ori mine, atunci să-și câștige și altă calificare, dar' pentru împrejurările noastre preparandile de până acum sunt foarte bune, și prin urmare să nu li-se iee dreptul de calificare, care până acum a fost în mâna lor.

Și acésta o susțin cu dovezi (se auzim, se auzim!) prin relațiunile din Ardeal și prin legi. Partea ardelenă au legi despre libertatea religioasă, dintre cari art. de lege LV din anul 1791 zice că „în interesul pacii și liniștii confesiunilor recepte nici o confesiune receptă să nu-i pōtă lua celelalte biserica, turnul, clopotele și fondul parohial”. Mai departe se le fie permisiune de a publica confesiunilor recepte, superiorilor bisericești și patronilor, ca peste tot locul, în orașele libere regăști,

acestei opere monumentale și atât de trebuincioase pentru fie-care român, care dorește să cunoscă istoria nemului seu din documente autentice, înșirate în rënd cronologic, publicate toate în limba română și prevădute cu esplicările necesare.

Dl Păcățian s'a apucat — în mijlocul apatiei generale — cu adevărată însuflețire de lucru și consideră ca o datorie morală a sa să ducă la bun sfârșit ceea-ce a început.

Credem însă, că dl Păcățian nu se va supăra pe noi, dacă tradăm la acest loc un secret al dsale, pe baza informațiunilor noastre primite în mod autentic.

Iată secretul, pe care 'l dăm publicității celei mai largi, ca fie-care român cu inimă și dare de mână să știe, ce datorie i-se împune.

Primele două volume le-a editat dl Păcățian realizând... un deficit de 2700 cor.

Ediția a doua a volumului I costă (fiind de nou tipărite numai côlele confiscate) 1200 cor. și toți cei-ce au cumpărat volumul prim confiscat, primesc gratuit volumul din ediția a doua, dacă trimit dlui Păcățian exemplarul vechiu.

Va să zică dl Păcățian are până acum deficit de 3900 cor.

FOIȘORĂ

„Cartea de Aur.”

„Gazeta Transilvaniei” scrie în numărul 112 următoarele, din incidentul apariției în ediție nouă a volumului prim din „Cartea de Aur”, de Teodor V. Păcățian:

„Publicul român cunoște foarte bine pe repetițiile prin cari a trecut cartea acésta și autorul ei.

Dl Păcățian a adunat aici într'un mănunchiu și a spus unele fapte istorice așa cum le-a găsit espuse la scriitorii de valoare români și străini despre luptele politice ale neamului nostru.

Procurorul din Cluj a găsit însă în textul cărții materie, pe care e calificat-o de agitație, și autorul a fost dat în judecată, condamnat la 6 luni închisore de stat, pe deșpă pe care a și implinit-o, — ear' părțile incriminate au fost anihilate.

Cu un zel extraordinar, dl Păcățian, după-ce a eșit din temniță, s'a apucat din nou de lucru și cu jertfă materiale însemnate,

pe cari numai un bărbat însuflețit de cel mai înfocat naționalism e capabil să le educe în epoca noastră atât de olasă — a scos o a doua ediție din cartea sa, omițând părțile incriminate de procuror și indicându-le prin luminșuri albe, dealtmintrea foarte elocvente.

Tomul I. al „Cărții de Aur” este un volum de 800 pagini și conține un magazin bogat de acte din istoria noastră națională, care dorim, împreună cu autorul, să fie cetită, și încă de mulți cetită, „pentru-ca din fapăturile celor mari din trecut, din însuflețirea, de care ei au fost stăpâniți, din zelul și abnegațiunea cu care ei au muncit și au apărut sfânta cauză a unui popor pururea credincios patriei și tronului, să putem prinde toți viața nouă și putere nouă și să putem purta greul zilelor, ce ne așteptă, cu ușurință și mângăiați în conștiința noastră, că ni-am făcut și noi datorița de bunii patrioți și bunii Români întocmai ca înaintașii nostri.”

Jertfa materială ce a adus-o dl Păcățian exprimată în cifre, se urcă la considerabila sumă de peste 7000 cor. Datorița publicului nostru inteligent este a se grăbi să ramburseze cheltuelile făcute de autor și a arăta, că știe să aprecieze ostenețele aduse pentru o cauză nobilă.

în opide, sate și în ori și care alte locuri, creștinii de aceeași confesiune să-și potă zidi și susținea bisericii, turnuri, clopotnițe, cimitierii și școle. În sfârșit toate confesiunile din Ardeal în tenoarea acestui articol de lege sunt asigurate, că bisericile, turnurile, cimitierile, gimnasiile și colegiile, cari le au în posesiune acum, ori-cari le-ar zidi de aici încolo în ori-ce vreme, le vor pute folosi liber și nici când nu vor fi conturbate în lucrarea lor. (mișcări.) Se naște întrebarea acum, dacă legislațiunea poate fi astfel obligată ori ba. Atâta însă e fapt, că legislațiunea s'a obligat, că de aceste lucruri nu se va atinge și că nici odată nu le va conturba. De present suntem în posesiunea unui drept pe baza căruia ne calificăm învățătorii greco-catolici. Acum vine proiectul și zice că dreptul acesta ni-l ia. Se poate să zică cineva, că legile ardelenesti s'au prescris, convingerea mea e că nu s'au prescris, pentru că §. 14 din articolul de lege XLIII. anul 1868 repețește lucrul de mai sus. Se spune adică: Toate legile Ardealului cari regulază dreptul de jurisdicțiune proprie, libertatea, egalitatea de drept, relațiunea respective cercul de competență a tuturor confesiunilor recepte de pe teritoriul Ardealului și a părților numite ungurene aduse mai târziu, toate acestea legi ale Ardealului nu numai că se păstrează intacte, fără să estind și asupra confesiunilor gr. și armeno-cat. și greco-orientale. Așa dar e o atare lege acosta, care pentru noi e „magna charta” și care în estinerea acosta nu ar fi consult a se ignora, pentru că pacea și liniștea Ardealului pe terenul bisericesc este legată de acestea (egomot). De aceea mi-am luat libertatea, ca să-l rog pe Escelența Sa dl ministru, că la prelucrarea proiectului de lege să fie cu posibilă considerare față de relațiunile pe cari aici mi-am luat libertatea a le desfășura și sunt convins, că dacă aceste argumente vor fi luate în considerare și apreteiate pe deplin, acest proiect de lege așa va ajunge înaintea noastră, că nu va mai avé nime cauză basată, ca să-l atace nici în casa deputaților, nici în casa magnaților.

Conferențele învățătoresți.

Cercul XI.

Sălcina-de-jos, Maiu, 1904.

Voi aminti pe scurt unele și altele despre conferența învățătorescă ce a avut loc aci în zilele de 23—24 April v.

Serviciul divin, ce a premers ședințelor, a fost oficiat prin comisariul consistorial, protopresbiterul V. Gan cu asistența parohului local Romul Gomboș. A participat la acesta, afară de învățătorime și unii parochieni, și inspectorul regesc din Turda *Téglás István*, rostind comisariul consistorial și o cuvântare potrivită despre „apostolia” învățătorilor.

Insași conferența s'a deschis în prezența unui public numeros, cu următorul cuvânt presidial:

„Domnilor învățători! Nainte de a procede la agenda, permiteți-mi câteva cuvinte. — Am început cu Dumnezeu în sf. biserică, înălțându-ne cu inimile către Cel preafinal, de unde vin toate darurile. Precum în biserică s'au elevat sufletele noastre prin primirea mângâierii și speranței creștine, așa se elevază

Atară de acosta, a costat procesul „Cărții de aur” cam 3000 cor. Și pe deasupra a mai ședut dl Păcățian și 6 luni la recăderea temniței de stat de la Seghedin!

Unde rămâne munca uriașă a adunării materialului, sortării, arangierii, traducerii și tipării? Unde rămâne honorariul de autor, căci dl Păcățian — ca toți publicistii noștri — nu trăiește în condițiuni atât de splendide, în cât să nu fie avisat și la retribuția materială a muncii sale?!

Unde rămân toate acestea?!

Ei bine, în fața acestei situațiuni credem că marele nostru public nu are să mai aștepte „apeluri” speciale, nici complimente și plecăciuni, ca să „binevoiescă” a se „indura” a cumpăra „Cartea de aur” și a contribui ceva la ușurarea sarcinilor, ce apasă asupra d-lui Păcățian, căci la urma urmelor dl Păcățian nu de dragul său s'a apucat de lucru, ci ca să facă un serviciu real națiunii sale.

Și se cuvina, ca națiunea să fie barem recunoscătoare!

ele aci, în adunare, când prietin salută pe prietin și coleg pe colegul seu, căruia dorește a-i comunica păsurile, experiențele sale de la ultima conferență încoace.

Iată acum ce e bun sau ce e frumos, — a locui frații împreună! Da! frățește să ne întimpinăm, ca și Dumnezeu să se bucure de succesele noastre.

Știm din fizică, că corpurile se compun din mii și milioane de particule, cari particulele — ori cât de mici ar fi, au propria lor mișcare, servind în unul și același timp chiamării lor speciale, cât și scopului comun ce 'l urmăresc în asociație. Corpurile naturale, constee ele din câte molecule vor consta, nu deraiază nici-când de la destinația lor, pentru-că prevedința divină s'a îngrijit, ca mișcarea parțială a moleculelor să nu conturbe mersul general al corpurilor. Lipsind regularitatea, ar fi posibilă ore armonia ce o vedem? Nu ar intra ore chaosul, care produce pustirea înființată?

Societățile omenești sunt și ele corpuri, ai căror atomi se formază din membri. Prin urmare și despre societăți se poate zice ceea ce s'a zis și despre corpurile naturale: *Să aibă fie-care membru mișcarea sa proprie și liberă, căci numai așa activitatea sa nu va fi lipsită de duh.* Activitatea specială a membrilor să fie însă în consonanță cu scopul ce 'l urmărește întrégă societatea, pentru că numai așa poate fi unitate, în care zace forța, numai așa se obține rezultat. În cercul nostru mișcarea liberă, dar' după unele și aceleași principii — o asigurază normele ce le statorim aci, cari norme ne conduc atât la validitatea forțelor proprii în viața practică, cât și la uniformitate în acțiune. Că s'ar alege de educația poporului, când învățătorii nu ar mai ține cont de nimic, când fie-care ar purcede de capul seu, fără a se orienta, dacă bine ori rău lucră, și fără a căuta să 'și îndrepte niscari greșeli ce le va fi având!

De aceea se naște trebuința a ne espune clar și fără rezervă toate păsurile și experiențele, — netănuind nici o dificultate din cari le întimpinăm, ca în felul acesta să se generalizeze experiențele bune, ear' altele să se netezescă, niveleze, putând servi scopului comun.

Pentru ca însă acest postulat să se potă realiza, e de lipsă a se delătura *egoismul*, care e cea mai destructivă cauză a tuturor corporațiunilor. *Egoism* ar fi, când dvăstră ați urmări ambițiunii personale și în discusiuni ați da preferință argumentelor subjective; și egoism, când s'ar arunca vorbe infamante, când intenționat s'ar diforma înțelesul afirmațiunilor contrare și intenționat s'ar căuta măr de certă și acolo, unde nu există.

Câte nu s'ar puté înșira! Am însă speranță, că rugăciunea noastră de astăzi va avé bună influință. Pacea lui Iisus am cerut-o. Ear' Domnul Iisus Christus, se știe, este prototipul smereniei și abnegațiunii. De la El să învățăm a respecta părerile altora și a fi în considerare chiar și față de aberațiunile sau greșelile deapropeli.

Iată, Domnilor! dat felul cum putem noi ocoli catastrofele, adică împerechierile, certele, cari sunt păgubitoare pentru ori-ce corporațiune; iată dat felul, cum putem ajunge la armonie și unitate în vederi și conclusele ce se vor lua!

Fie, ca armonia ce o manifestați acum la începutul activității în conferență, să rămână aceeași în tot decursul desbaterilor; fie, ca cu aceeași bună dispoziție, cu care începem, să și terminăm lucrările!

Salutându-vă și eu cu: Bine ați venit: conferența învățătorilor din cercul XI o declar deschisă.

După rostirea cuvântului de deschidere, întimpinat cu însuflețire, se procede la constituire. Notariu se proclamă Gavriil Rancea, ear' Avram Năpău și Iosif Herdea se declară bărbați de încredere și se încredințază și cu autenticarea protocoalelor.

Obiectele au fost cele publicate deja în convocatorul comisariului. Aceste au privit: a) temele în scris sau disertațiunile b) prelegerile practice și c) propuneri de sine stătătoare.

a) *Disertațiuni.* De aceste au cutit Nicolae Dumitru, Ioan Popița, Vasile Muntean, Ioan Moldovan, Sevastian Ceapa și Vasile Miclea.

Nicolae Dumitru cu destulă pricepere a tractat importanța cântării. Operatul s'a

declarat bun. Argumentele produse sunt mai mult psihice și estetice. I-s'a imputat, că n'a atins cu nimic cântările corale, n'a ilustrat espunerile cu exemple practice. Peste tot a vorbit prea în abstract. Din cauză, că acest autor n'a tractat metoda cântării în școala poporală, i-s'a impus a veni în anul viitoriu cu altă lucrare, în care să tracteze metoda cântării în școala poporală.

Ioan Popița și Vasile Muntean au disertat despre rolul familiei în educațiune și scăderile edecațiunei în familiile țeranilor noștri. A espune rolul și scăderile ce se observă la noi, ar însemna a scrie o carte întregă, pentru-că atâtea scăderi sunt că nici se pot enumera în fuga condeiului. Autorii le-au enumerat, de aceea operatele s'au și declarat de succese. (Va urma.)

Din Mănăsturul-unguresc.

Inmormântarea medicului Dr. E. Grebenea.

— 12 Iunie n.

Luni în 6 Iunie n. a fost dus la grăpă cu mare pompă medical local, mult regretatul Dr. *Emanuil Grebenea*. Serviciul funebrel a fost săvârșit de 4 prooși, ear' predica a rostit-o preotul V. Teotelecan (G. Dângău) alegându-și drept motto: „Plăcut era Domnului sufletul lui, pentru acosta s'a grăbit a-l scote din mijlocul reuțății” (Inț. Sol. 4 14). A făcut biografia decedatului, zugrăvind-i caracterul și calitățile, cari l'au făcut stimat, iubit și admirat de toți cei-ce l'au cunoscut. Dovadă despre acosta e, că la acest act trist a participat un număr public, inteligent și popor, din loc și comunele vecine, fără deosebire de naționalitate ori confesiune, dând decedatului onorul din urmă, petrecându-l la grăpă și rostindu-i ultimul adio.

Iertăciunile obicinuite le-a rostit preotul A. Crainic (Bica-română).

În numele parohiei reformate din loc a rostit cuvântul de adio preotul reformat, care asemenea a scos în relief calitățile intelectuale ale decedatului, prin cari a știut câștiga încrederea și stima tuturor celor ce numai au avut ocaziune a 'l cunoște, și cari însușiri nobile caracterizează pe medicul ideal.

Sierul a fost împodobit cu 4 cununii, una a neconsolaților părinți, alta a proprietariului casei în care a locuit decedatul (*Sinkó István* și soția *Ilka*) și 2 cununii ale tinerimei române din loc.

Datu-s'a pământului aceea ce a pământului este, ear' noi acum, când decedatul cu trupul nu mai este întré noi, începem cu adevărat să ne dăm seama despre ceea-ce ar fi fost tinerul Dr. *Grebenea* pentru cariera medicală, pentru biserică și națiunea noastră.

În firma credință că voui întimpina a-probarea publicului cetitoriu, îmi permit a schița biografia mult regretatului nostru medic.

S'a născut la 1873 în comuna *Reșinari* comitatul Sibiu, și a fost unicul fiu al țeranilor *Emanuil* și *Sora Grebenea*, în care acosta și-au fost pusă totă nădejdea, că la bătrânețe le va fi scut și mângâiere. Basa învățământului de mai târziu și-a câștigat-o în școala elementară de acolo. A trecut apoi la gimnasiul din Sibiu, unde cu succes eminent a absolvat. S'a înscris la facultatea de medicină din Viena, Pesta și Cluj, unde după absolvare, profesorul vestit Dr. *Puryesz*, cunoscând capabilitatea tinerului Em. Grebenea, l'a instituit ca practicant la spitalul civil din Cluj și profesor asistent la facultatea de medicină de acolo până în Septembrie a. tr., când obținând diploma de medic a fost promovat la gradul de Dr. în științele medicale.

În 24 Decembrie a. tr. și-a ocupat apoi postul de medic cercual cu sediul în loc, unde în decurs de abia 5½ luni, cu atâta conștientiositate, cu atâta abnegațiune și-a împlinit chiamarea, în cât vesea, că în Mănăsturul-unguresc este un medic ieșuit, ca fulgerul s'a lătit, și alergau bolnavii la dînsul, nu numai din cerc, ci și din cercurile vecine, ba chiar și din Huedin, unde sunt 3 medici, întré cari unul ca protomedic onorar comitatens. Acesta s'a exprimat despre decedatul, încă până era în viață, că un medic, care să aibă pregătirea lui Grebenea, rar se poté afla.

Crescut a fost întré grele împrejurări, prin muncă stăruitoare, prin hărnicie proverbială și prin cruțare și modestie s'a ridicat

din fiu de simplu țeran la gradul de doctor în vastul teren al științelor medicale.

Și noi, mândri eram cu dînsul, ca grădinarul cu produsele din grădina sa. Dar' bucuria pe acest pământ nu e desăvârșită, căci alătura cu ea se furișează în inima grădinarului teama, că prea ușor se pot prăpădi produsele în urma unui înghet venit pe neașteptate. Tocmai așa și noi, cunoscând debilitul seu fizic, frică aveam — pe lângă totă mândria noastră — că-l vom perde prea curând!

L'am iubit, dar' mai mult l'a iubit Dumnezeu, care l'a înzestrat pe pământ cu știință și l'a condus spre a face fapte bune, cari să-i asigure viața vecinică.

Și acum, suflet nobil, desbrăcat de debilitul său trup, veselește-te în corturile dreptilor! În veci amintirea ta! E. G.

Ordinea examenelor

publice de maturitate și de clasă de încheiere, cari se vor ține cu elevii școlii comerciale superioare gr. or. române din Brașov, la finea anului școlar 1903/1904.

Esamenul de maturitate se va ține în zilele de 14, 15 și 16 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Esamenul de clasă se va ține în sala clasei a doua în zilele următoare de la 7—12 ore a. m.

Vineri, în 18 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Religionea, prof. Dr. Stunghe. 2. Româna, prof. A. Bărsăanu. 3. Principii com., I. Socaciu. 4. Matematica, prof. M. Navrea.

Sâmbătă, în 19 Iunie v. clasa II. comercială. 1. Religionea, prof. Dr. Stunghe. 2. Româna, prof. A. Bărsăanu. 3. Cunoștințe de drept, prof. I. Socaciu. 4. Aritmetica comercială, prof. I. C. Panțu. 5. Franceza, prof. I. Pricu.

Luni, în 21 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Fizica, prof. A. Ciortea. 2. Franceza, prof. I. Pricu. 3. Istoria, prof. A. Bărsăanu. 4. Germăna, prof. I. Pricu.

Marti, în 22 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Magiara, prof. A. Banciu. 2. Matematica, prof. M. Navrea. 3. Geografia, prof. A. Bărsăanu. 4. Germăna, prof. A. Vlaicu.

Mercuri, în 23 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Magiara, prof. I. Pricu. 2. Aritmetica com., prof. I. C. Panțu. 3. Geografia, I. Pricu.

Vineri, în 25 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Economia, prof. I. Socaciu. 2. Chemia și Merceologia, prof. A. Vlaicu. 3. Istoria, prof. A. Bărsăanu.

Duminică în 27 Iunie v. după serviciul divin, la care vor participa toți școlarii, se va încheia în mod solemn anul școlar 1903/4, distribuindu-se premiile, în sala cea mare a institutului.

La încheierea anului școlar în 27 Iunie v. fie-care școlar va primi certificat școlar și un exemplar din anuarul școlii. Școlarii absenți, cum și restanțierii de didactru, nu vor primi anuarul școlii.

La esamenele acestea, cum și la festivitatea de încheiere a anului școlar, sunt invitați cu totă stima părinții, amicii și binevotorii acestor școle.

Brașov (Brașov), în 31 Maiu v. 1904.

Diracțiunea.

Concertul Reuniunii rom. de muzică din Sibiu.

Al doilea ziaru german din loc „*Hermannstädter Zeitung*” a apreciat ultimul concert al Reuniunii române de muzică din Sibiu în următorul mod:

„Reuniunea română de muzică și dirigentul ei, domnul director de muzică *Hermanu Kirchner*, dau cu fie-care debut nouă dovadă despre credința și airguința, despre marea îngrijire și pricepere deosebită cu care își împlinesc totdeauna misiunea. Chiar și în concertul de ieri, dat în sala mare de la *Gesellschaftshaus*, a fost de tot preciaș reproducerea tuturor numerilor, sub conducerea numitului dirigent, care are nu numai priceperea cerută, ci și iubire față de cauză.

Dacă singuraticile puncte nu s'au studiat întru toate modulul hipermodern, după simțul meu, întregului i-a fost spre bine. Orchestra capelei orășenești s'a validat tot

aşa de bine, ca şi cântăreţii. Inceputul l'a făcut corul mixt: „Scumpă dragă copilă” aranjat de G. Dima. Corul a fost executat în o admirabilă armonie. Dşora Delia Olariu a interpretat 2 cântări pentru alt cu acompaniament de orchestră. a) „Mi-am pierdut întreg norocul”, arie din opera Orpheus, de Gluck; b) „Cântecul păstorului”, de G. Dima, executate ambele cu farmecul fascinant al unei voci întotdeauna pline de duioşie şi melodie. Cele două coruri mixte „Dorul meu”, de I. Murşianu şi „Morariul” de Chiriac, au fost tălmăcite în modul cel mai exact şi triumfător deodată. O surprindere rară şi în mare măsură plăcută ni-a cauzat dna Lucia Cosma, cu fineţa executării a lor două cântece de sopran cu acompaniament de orchestră: „Rugăciunea Elisavetei” din Tannhäuser de R. Wagner şi cântarea „Solvejg” de Ed. Grieg. A fost o curată plăcere, oferită din partea cântăreţii publicului, care a rămas încântat. Am admirat respiraţia corectă şi tempo-ul nealterat nici în cea mai mică măsură. Vocea-i argintie şi limpede ca sunetul clopotului în faptul serii, a putut fi gustată fără reproş şi din partea celui mai rafinat cunoscător de muzică. Executarea a fost pe deplin demnă de maiestrosă şi elegantă figură a cântăreţii. Vijelia ovaţiunilor şi aplausele frenetice a înduplecat-o a repeta strofa a II-a din cântarea „Solvejg”, când i-s'a oferit o admirabilă etagieră de flori. La sfârşit a fost cântat grandiosul „Magnificat” de Seb. Bach. Solo-ul de sopran l'a interpretat dşora Eugenia Moga, care a primit un frumos buchet; solo-ul de alt dşora Delia Olariu, duett-ul a fost cântat din partea dşorei Delia Olariu (alt) şi dl Iuliu Enescu (tenor), solo-ul de bas din partea dlui Oct. Murşianu, toate cu cea mai mare acurateţe şi cu cel mai strălucit succes în sensul intenţiunii compozitorului. Executarea acestui număr a corespuns pe deplin titlului „Magnificat”, căci merită atributul de mare şi sublim. Toţi solistii au cerat aplause furtunoase, de cari după fiecare număr răsună sala. Fărte mult a plăcut corul „Dorul meu” de I. Murşianu, care se perde într'un fermecător pianissimo, şi „Morariul” plin de vrajă, de Chiriac, care a trebuit repetat. Numerosul public a fost în drept a fi mulţămît cu concertul în toate privinţele.

NOUTĂŢI

Din Alba-Iulia ni-se scriu următoarele: „Mulţi preoţi gr.-cat. români din Munţii-apuseni şi de pe Murş, la număr 27, întruniţi aici, aducem laudă I. P. S. Sale, domnului arhiepiscop şi metropolit Ioan Metianu din Sibiu, care în ancheta şcolară de la Buda-pesta a apărut interesele bisericei sale şi pe Românii gr.-ort. A fost atacat I. P. S. Sa de cei din anchetă, însă noi îl iăudăm şi i-ne închinăm”.

Adunarea „Asociaţiunii”. Terminul pentru şnerea adunării generale a Asociaţiunii pentru literatura română şi cultura poporului rămân a fost pus pe 8/21 Septembrie şi ziua următoare. Cum am anunţat deja, adunarea se va ţine în Iimşora, unde se fac toate pregătirile, ca să fie cât se poate de succedă.

Dieta magiară va începe mâne, Marţi, să discute bugetul anului curent. Se crede că întręga discuţie ce se va deslăşui asupra bugetului nu va dura mai mult de cât 20—25 de zile, când apoi dieta va lua vacanţă până la toamnă.

A doua anchetă în chestia proiectului referitor la reformele şcolare a ţinut şedinţe, Vineri şi Sâmbătă. Invetătorii întruniţi în această anchetă pedagogică au accentuat şi ei necesitatea statificării pedagogilor, şi instruirea elevilor nemagiari în limba magiară. Se putea se aibă alte păreri invetătorii de la şcolile de stat?

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu” aranziaza Petrecere de casă, împreună cu cântări, declamaţiuni, postă humoristică, joc etc. Sâmbătă, la 25 Iunie n. 1904, în pavilionul de vară din grădina „Hermann”. Venitul curat e destinat scopurilor de binefacere urmărite de Reuniune. Inceputul la 8 ore s'era. Preţul intrării: de persoană 1 cor., de familie 2 cor. 40 fil. Suprasolviri benevole se primesc cu mulţămîtă şi se vor cuita pe cale ziaristică.

Ôspe regal în Viena. Vineri a sosit la Viena regele Christianu IX. al Danemarcei, în onôrea căruia Sâmbătă s'era dat prânz mare în Hofburg, la care pe lângă suita regelui şi pe lângă arhiducii casei noastre domnitore au luat parte şi mulţi dignitari ai curţii vieneze.

Dăruiuri pentru biserică. Pentru parochia din Cârjiţi şi filia Bretelin s'au făcut următoarele dăruiuri: Măiestrul Sigismund Chendriş, în companie cu economul Alex. Faur, un octoich bogat, legat în piele roşie; George Neag, cartea de predică Amvonul, de Nicorescu; Adam Pătrău primariul, o pânzătură colorată pe prestol; ospătarul Ioan şi soţia sa Ana născută Pastiu, trei perdele colorate la uşile sfântului altar, două teşnice cu luminările necesare pentru sfântul prestol, o pânzătură şi o cruce; Elisabeta Cismuş un orologieriu, cantorul G. Oncoş, o iconă, Mihailă Murşianu o iconă.

Mulţămîtă. Subscrisul, în numele comitetului parochial din Ida-mare (tractul Bistriţa) prin această aduc cele mai căldurose mulţămîte următorilor creştini marinimoşi: I. Buza, originar din Zerneşti şi mare proprietar în Milaş, care a dăruiit bisericei noastre un costum de odăjii preoţeşti în valoare de 100 cor. Simion Laca din Galaţi, care de asemenea a dăruiit un costum preoţesc în valoare de 100 cor. Rusu Stefan din Ida-mare earăşi un costum în valoare de 64 cor., ear' Bartoş Ioan a dăruiit o cruce de argint în valoare de 16 cor. Banul dzeu s'e le primescă jertfa cu dragostea cu care o au adus şi s'e le-o respălătescă în abundenţă din munificenţa darurilor sale. Ida-mare, la 2 Iunie 1904. Ioan Rusu, paroch gr. ort.

A treia învingere mare a Japoniezilor s'a întâmplat Marţi la Vafangu, distanţă de şeptezeci miluri spre nord de la Port-Arthur. Generalul Ocu ajuungând oştea rusă de sub comanda generalului bar. Stachelberg, trimisă în ajutoriu garniziunii de la Port-Arthur, a bătut-o cumplit. Unsprezece ore a durat lupta, în urma căreia trupele ruseşti au căutat scăpare prin fugă spre nord de unde au plecat. Perderile Ruşilor au fost cam 1500 de morţi şi răniţi, patrusprezece tunuri cu tir repede, cam 300 prizoneri, într'ă cari şi comandantul unui regiment de vânători. Insuşi raportul trimis ţarului spune, că bateria 3 şi 4 din prima brigadă de artilerie a fost formal nimicită de tocul inimicului. Japoniezii au pierdut cam 1000 morţi şi răniţi.

Atentat politic. Eugen Schaumann, fiul senatorului Schaumann din Helsinki (capitala Finlandei) Joi după amiază a împuşcat pe guvernatorul Bobricov, locţiitorul ţarului în Finlanda, apoi a întors revolverul contra sa şi s'a sinucis. Dintr'ă cele trei puşcături date asupra guvernatorului una l'a nimerit în grumaz, a doua în pept, dar' glonţul s'a oprit în medalia ce o avea pe pept guvernatorul, ear' a treia — cea necondiţionat mortală — l'a nimerit în abdomen. Atentatorul a murit îndată, ear' Bobricov a murit Joi noştea. Atentatul e urmare a opresiunii exercitate de guvernul rusesc asupra drepturilor autonome ale ţerişorei Finlanda şi a brutalităţii lui Bobricov, poreclit „hiena Finlandei”.

Munte primejdios. Ni-se comunică faptul, că pe linia ferată Sibiu—Turnu-roşu—România, într'ă tunelele Lotru şi Jibea (teritoriu român) s'a surpat muntele, acoperind calea ferată. Accidentu nu s'a întâmplat. Dărimătura va reclama o muncă de 5—6 zile până va pute fi restabilită circulaţia. În cursul muncii s'a produs însă o nouă dărimătură, şi este temere că vor urma şi altele, fiind muntele fărte slabit.

La fondul de 20 fileri, întemeiat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare pe seama meseriaşilor români, au binevoit a dărui: Toderică Iacoban, locotenent c. şi r., 2 cor., Paul Muntean, sub-col. c. şi r. în pens., Ioan Droc, protopresb. emer., Moise Lazar, asesor cons., Dr. Liviu de Leményi, adv., Alexandru Sighiarteu, paroch în Ciceu-Poeni (tractul Dej), fie-care câte 1 cor., Dr. Aurel Nyllvan, cand. de adv., Dr. Lucian Borcia, adv., fie-care câte 60 fileri, Nicolae Vlaicu, cand. de adv. 40 fileri, dna Elisaveta Ciontea, soţie de culeg. tipog. în Hunedóra, 50 fileri, tot dsa a dăruiit fondului „Masa invetăceilor meseriaşilor români” 50 fileri şi Victor Tordeşianu, ref. consist. 10 fileri. Dr. Ilie Iancu, medic în Tâlmăciu, înscriindu-se de membru ajutoriu al Reuniunii, a depus taxa pro 1904 cu 4 cor., comitetul aranzator al unei excursii în pădure a doua zi de Rusalii, dăruieşte câte 1 cor. următoarelor 8 fonduri şi anume la fondul „Halei”, „Dr. D. P. Barcianu”, „Steagul”, „Exposiţiei rubilare”, „Exposiţiei anuale”, „Neatcabil”, „Masa invetăceilor”, şi la fondul „Văduvelor şi orfanilor”.

O recunoştere. „Fost'au timpuri, eu am ajuns timpurile acelea, în cari toţi filii buni ai naţiunii magiare se rugau cerurilor, ca atunci când aveam răboiu inimicul să învingă, nu noi (Aşa e! Aşa e! — în stânga estremă, bancele kossuthistilor). Am deplâns pe filii noştri, am deplâns pe fraţii noştri, cari... periau pe câmpul de răboiu la Nord şi la Sud, i-am deplâns, dar' şi atunci ne rugam, ca inimicul să învingă (Aşa e! — în stânga estremă)... Timpurile acestea pot să revine eară, dar' ele vor avé apoi şi alte consecuenţe”... etc. — Din vorbirea deputatului Eötvös Károly rostită în şedinţa de Joi a dietei ungare. Frumôsă recunoştere, dar' nu e fidelă. Căci... dorinţa „fililor buni” ai naţiunii magiare s'a manifestat nu numai în rugăciuni, ci şi în fapte. Istoria ştie şi de fapte, nu numai de rugăciuni în scopul realizării acelei dorinţe...

Când domniile mari n'au ce lucra inventeză prostii. Astfel şi aristocraţiimea engleză a inventat un fel de joc cu pila, ca „pôrca”, în care însă nu ômenii mână pila în direcţia dorită, ci caii, cu copitele. În o arenă aranzată a nume pentru acest joc e în mijloc o pilă (minge) mare, cu diametru de 6 urme. Pe ambe părţile arenei se posteză în şir călăreţii faţă 'n faţă, apoi se începe jocul: caii dresăşi a nume dau pilei lovitură cu copitele, ca s'o mâne la partida contrară, ear' călăreţii îi dirigiază din frêne. Se vesteşte că nu de mult chiar şi regele şi regina au asistat la un joc de acesta, aranzat de o cêtă de ofiçeri în Londra.

Abia sunt patru săptămâni de când am comandat de la dta crucea duplă electro-magnetică R. B. nr. 86.967, pentru care primeşte cea mai ferbinte mulţămîtă, pentru-că mă simt deja fărte bine. Acum te rog să trimiţi veciului meu Iosif Laibach un aparat pentru-că şi el suferă de reumă şi eu i-am recomandat crucea dta, pentru-că asta îl vindecă de sigur. Cu suma: Andreiu Tilmann, măsariu în Zomba. Astfel de epistole de recunoştinţă primeşte dl Albert Müller, Buda-pesta V. Vadász-u. 42/V, inventatoriu crucei electro-magnetice R. B. nr. 86.967, cari dovedesc limpede marea binefacere a ei.

Apel.

Deja în anul 1898 ni-a fost declarat edificiul şcolar ca necorespundătoriu. Cu tôte acestea s'au ţinut prelegeri în susnumitul edificiu, până la finea anului şcolar 1902/3, când ameninţati fiind cu pierderea şcolii, am demolat edificiul cel vechiu, şi am decis a ridica un edificiu nou şcolar.

În decursul acestor 5 ani am avut spese şi cu repararea bisericii, care era în starea cea mai slabă, am clădit şi supraedificatele parochiale, şi tôte acestea prin repartiţie pe popor. — Acum veni şi rândul şcolii, dar' starea miseră a poporului, — potenţată chiar şi prin neproductivitatea anilor din urmă, — nu ne permitea ridicarea aşă în grabă a şcolii. De aceea Preavenerabilul Consistoriu archidiecezan prin Inalta-i rezoluţiune din 4 Decembre anul trecut, nr. 12646 şcol., ni-a conces o colectă pe calea acesta, în favorul şcolii noastre din comuna Boroşneul-mic, comitatul Treiscaune (Háromszék).

Rugăm deci pe toţi aceia, cărora le zace la inimă invetătura, cultura şi ridicarea neamului nostru, să vină în ajutoriu şcolii noastre ameninţată cu închidere din partea autorităţii competente, căci ştiut este, că de vom perde şcolă, ne pierdem şi biserică şi neamul — şi totodată să îndemne şi pe alţii din apropiere, ori din cercul cunoscuţilor, ca să contribuie fie cât de puţin pentru salvarea şcolii noastre.

Listele de colectă cu rezultatul lor, rugăm a se trimite la adresa parochului local Ioan Marin în Boroşneul-mic (Kisborosnyó) comitatul Háromszék, cel mult până în 31 Iulie 1904. st. v.

Ofertele benevole vor fi cuitate în „Telegraful Român”.

Sperând, că rugarea noastră va afla caişi şi marinimoşi sprijinitori, semnăm:

Boroşneul-mic, în 13/26 Ianuarie 1904. Pentru comitet: Ioan Marin, paroch. Nicolae Stancu, invetătoriu. George Gabor, şi Nicolae L. Anghel, epitropi.

Notă: P. T. domni, cărora li-s'a trimis apel tipărit, sunt rugaţi şi pe această cale, ca să binevoiescă a continua cu colectarea şi a ne trimite lista până cel mult în 31 Iulie st. v. 1904.

Cărţi şi reviste.

Al II-lea caet din „Douşprezece cântece de şcolă” pentru 2 şi 3 voci egale, de T. Popovici prof. de muzică la seminariul Andreian din Sibiu — a apărut acum având următoriu cuprins:

I. Cântece pe 2 voci: 1. Rugăciune, 2. In Cireşar, 3. Cântec de primăvară, 4. Imnul unirii, 5. Marş vânătoresc, 6. Astăzi s'ierul. II. Cântece pe 3 voci: 7. Strugurel bătut de pētră, 8. Cincule peană galbenă, 9. Vivat ţara mea, 10. Imnul poporal, 11. Hora ostăşilor, 12. Colindă.

Cânteculele sunt scrise în stil uşor, potrivit şcolilor populare, melodiile sunt frumoase, având cele mai multe un timbru poporal românesc; unele sunt astfel întocmite, în cât se pot cânta şi pe 3 dar' şi numai pe 2 voci.

Se pot procura de la editorul: „Librăria archidiecezană” din Sibiu, — preţul unui exemplar e 50 fileri (25 cruceri).

Comandele se fac mai uşor prin trimiterea înainte a preţului şi încă 10—20 fileri pentru porto postal, în care cas trimiterea se face franco, sub bandă.

Din public.*)

Mulţămite publice.

Din incidentul conferenţei invetătoreşti întrunită în Sălciua-de-jos la 24 April c. s'a aranzat o petrecere în favorul edificării noue biserici.

Au incurs cu totul 75 cor. 40 fil., s'au spesat 55 cor. 40 fil., rezultând un venit curat de 20 cor., cari s'au şi predat epitropiei parochiale.

Au suprasolvit următorii:

Vasile Gan, protopresbiter, 2 cor. 40 fil., Ioan Papp, 2 cor., N. N. şi Dénes Samu, câte 1 cor. 80 fil., Victoria Muntean, 1 cor. 20 fil., Radu Jantea, adm. par. 1 cor., Gavril Rancea şi George Bales, câte 80 fil., preoţii Vasile Ruşdea, Ioan Pop şi Petru Paşca, şi invetătorii Vasile Muntean, Vasile Miclea, Ioan Lupescu, câte 40 fil., preotul Romul Gomboş, 1 cor. 40 fil., cărora şi pe această cale se aduce recunoştinţa noastră.

Sălciua-de-jos, la 28 April n. 1904.

Romul Gomboş
preot.

Vasile Butură
inv., cassariu.

În numele corului bisericei gr.-or. din Deva exprim şi pe această cale mulţămîtă sinceră pentru suprasolvirile marinimoşie, incurse cu ocaziunea producţiunii musicale teatrale, aranzată la 29 Martie st. v. (a doua zi de Paşti) a. c.

Suprasolviri au intrat de la domni:

S. Covaciu şi C. Popescu, paroch, câte 4 cor., Fr. Hossu-Longin, adv., G. Cuşuta, funcţ. de bancă, Aug. Nicoră, propr., Paul Francisc şi N. N. câte 2 corone, Alexiu Ladislau şi N. Anuşca, câte 1 cor. 20 fileri, A. Breier, S. Zăvoian, Petru Muntean şi N. N. câte 1 cor., P. Cozian, 40 fil., Al. Ghila, Iosif Chertes, N. N. şi N. N., câte 20 fileri.

De va, în 28 April st. v. 1904.

Cornel Popescu
paroch gr.-or.

În 17 April a. c. (Duminea Tomii) s'a aranzat în comuna Sânt-Andree (tractul Deva) un concert împreună cu reprezentaţiune declamatorică-teatrală, cu care ocaziune au binevoit a suprasolvi următorii domni:

G. Romanul, protopresbiter (Deva), 8 cor. 40 fil., Sineeta Bera 3 cor. 80 fil., Cornel Popescu, paroch, (Deva), 2 cor. 40 fil., Avel Bera, paroch, şi N. Şinca, paroch, câte 1 cor. 40 fil., Avram Budoiu, inv., Lad. Popovici, Ioanichie Opresan, teol. abs., Zah. Suci şi fam. Papp, câte 40 fil., G. Turcean 40 fil.

Ne împlinim o plăcută datoriţă, când în numele comitetului aranzator aducem şi pe această cale sincera noastră mulţămîtă tuturor celor cari ne-au sprijinit în scopul ce l'am urmărit.

Sânt-Andree, în 30 April 1904.

Cornel Popescu
cassariu.

Ioan Trif
controlor.

Posta redacţiei.

Ponor. Răspunsul la cele patru întrebări adresate noue şi următoriu: 1. Respectivul e ortodox, dar' pentru aceea recensiunea nu ne este dorită. Pote pentru altă îole. 2. Pote ori şi cine să facă testament, dacă ştie cum trebuie să fie făcut pentru-că se întrunescă condiţiunile legale, însă nu pentru plată. Pe plată este numai notariul îndreptăţit să l'facă. 3. Esistă paragraf în legea despre transgresiuni, dar' nu te sfătuiam să te foloseşti de el. Lucraţi cu cuvîntul şi cu exemplul bun, nu cu paragrafii legilor civile. 4. Cele apărute au fost publicate; şi că în viitoriu cari vor mai fi tipărite cu litere latine, cine pote să ştie?

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacţia nu primeşte răspunderea.

Nr. 176.

[146] 1—3

Concurs repeșit

Pentru ocuparea postului de **capelan** lângă neputinciosul paroh **Vasilie Hodoșiu** din parohia **Icelandul-mare**, tractul **Mureș-Oșorheiu**, pe baza rezoluției Preavenatului Consistoriu arhiepiscopalesc din 18 Iulie 1900 nr. 6153 bis., prin această se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt jumătate din venitele fasionate în cõla B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și înainta petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul deschis, prezentându-se în vre-o Duminică ori sârbătoare în parohie pentru a cânta și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. **Mureș-Oșorheiu**, în conțelegere cu comitetul parohial. **Nasna**, 24 Maiu 1904.

Stefan Russu
adm. prot.

Nr. 279.

[144] 2—3

Concurs

La școala elementară rom. gr. or. din **Sebeșul-săsesc** (**Szászsebes**) sunt vacante **patru posturi învățătoresți**. Pentru întregirea acestora se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu fundamental 600 cor., ear' după serviciu de 3 ani la această școală 800 cor.
2. Relut de cuartir și grădină 200 cor.
3. Cuincuenaliile legale, cari se compută de la instituirea definitivă și serviciul neîntrerupt la această școală.

Cei cari vor fi instituți la posturile acestea sunt datori să meargă Duminică și sârbătorea la biserică și să cânte cu copiii la s. liturgie; ear' cel designat prin comitetul parohial să cultive grădina școlară de pomărit.

Concurenții au să și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare în termenul prefipt subsemnatului oficiu protopresbiteral, și înainte de alegere a se presenta poporului în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări.

Sebeș, 1 Iunie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protopresbiteral Sebeș:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 270.

[145] 2—3

Concurs

Pentru întregirea **posturilor învățătoresți** vacante din comunele mai jos însemnate, în protopresbiteratul Sebeș, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Lancrêm**, două posturi, cu salariu câte de 600 cor., cuartir și grădină în natură sau relut în bani câte 60 cor.

2. **Daia**, două posturi cu salariu câte de 600 cor. și relut de cuartir și grădină 60 cor. Salariul pentru unul este din repartiție pe popor, ear' pentru celalalt 200 cor. din repartiție și 400 cor. întregire de la stat.

3. **Rechita—Purcăreți**, un post în centrul Rechita, ear' unul în prediul Purcăreți, fie-care cu salariu de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. **Câlnic**, 5. **Deal**, 6. **Laz**, 7. **Sebeșel**, 8. **Pianul-superior**, 9. **Pianul-inferior**, câte un post, fie care cu salariu de 600 cor., cuartir și grădină sau relut în bani 50 cor.

10. **Petrifalœu**, cu salariu: 400 cor. de la popor, și 200 întregire de la stat, cuartir și lemne.

11. **Ciõra**, cu salariu: 200 cor. de la popor și 400 cor. întregire de la stat, cuartir și lemne.

12. **Vingard**, un post de învățătoriu, nu învățătoare, cu salariu de 600 cor. și 50 cor. relut de cuartir și grădină.

Cuincuenaliile se compută numai de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în respectiva comună.

Cei cari vor ocupa posturile de mai sus sunt datori a merge Duminică și sârbătorea la biserică și a cânta cu copiii la s. liturgie, și la însărcinarea comitetului parohial a cultiva grădina de pomărit, sub urmările provădate în Regulamentul pentru grădinile de pomărit, votat de sinodul protopresbiteral. — Concurenții au să și așternă cererile instruite conform normelor în vigoare, în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se presenta înainte de alegere poporului în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări.

Sebeș, 1 Iunie 1904.

În conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Oficiul protopresbiteral Sebeș:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 76 1904.

[141] 2—3

Concurs

Conform ordinului Preaven. Consistoriu arhiepiscopalesc nrii 1857 și 7924 B din 31 Ianuarie a. c. prin acesta se descrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“ pentru posturile vacante de **parohi** în parohiile de clasa a treia:

1. **Fizești**, 2. **Sânta-Măria-de-pétra**. Venitele fie-cărei parohii sunt cele fasionate în cõla B. pentru întregirea venitelor de la stat.

Concurenții să și trimită cererile lor, instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral.

Hațeg, în 1 Iunie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial.

Oficiul protopresbiteral gr. or. **Hațeg**.

Titu V. Gheaja
protopresbiter.

Nr. 283.

[143] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea unui post de **învățătoriu** devenit vacant și a unuia sistemizat de nou la școala română gr. or. cu patru învățători din comuna **Réhau**, protopresbiteratul Sebeș, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu câte de 600 cor.
2. Grădină și vie.
3. Cuartir în noul edificiu școlar, eventual bani de cuartir 50 cor.

Cuincuenaliile se compută de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt la această școală.

Cei cari vor fi instituți la posturile acestea sunt datori a conduce în Duminică și sârbători strana, școala de repetiție și a cultiva grădina de pomi cu elevii.

Concurenții au să și așternă cererile instruite conform normelor din vigoare în termenul deschis subsemnatului oficiu protopresbiteral și a se presenta înainte de alegere în biserică spre a și arăta desteritatea în cântări și tipic.

Sebeș, 1 Iunie 1904.

În conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Oficiul protopresbiteral Sebeș:

Sergiu Medean
protopresbiter.

Nr. 382 1904.

[142] 2—3

Concurs

Pentru întregirea **posturilor vacante de învățători** de la școlile noastre confesionale gr. or. române din mai jos însemnatele comune, în protopresbiteratul gr. or. **Făgăraș**, se descrie prin această concurs cu 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

1. **Berivoii mici**, postul de învățătoriu cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

2. **Bohoț**, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

3. **Dridif**, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

4. **Herseni**, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

5. **Luța**, salariu anual 600 cor., cuartir și lemne de foc.

6. **Mândra**, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

7. **Parœu**, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

8. **Sâmbăta - superiõrã - rêsãritenã**, postul de al doilea învățătoriu cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

9. **Șercãița**, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

10. **Șinca-nouã**, postul de al doilea învățătoriu, cu salariu anual de 600 corõne, cuartir și lemne de foc.

11. **Veneția-superiõrã**, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

12. **Voivodenii-mari**, salariu anual de 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să și subșternă cererile concursuale instruite conform legilor în vigoare la subscribul oficiu protopresbiteral gr. or. **Făgăraș** în **Făgăraș**, până la termenul susindicat cu observarea, că reflectanții să se prezenteze în vre-o Duminică sau sârbătorea la biserică spre a cânta și a face cunoștință cu poporul, având cei aleși a instrua copiii de școală în cântările bisericesti și a cânta cu ei în biserică la sfânta liturgie.

Făgăraș, 1 Iunie 1904.

Oficiul protopresbiteral gr. or. **Făgăraș**.

Ioan Cãdea
prot., adm. prot.

Concurs

Pentru întregirea **parohiei vacante Buduș**, protopresbiteratul gr. or. **Bistrița**, în urma ordinului Preaven. Consistoriu dto 17 Februarie a. c. nr. 1307 bis., se descrie concurs nou cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasionate în cõla B., pentru întregirea venitelor preoțești de la stat. [80] 3—3

Concurenții au a-și înainta suplicile, instruite conform legii în termenul deschis la oficiul protopresbiteral Bistrița, și se pot înfățișa înainte alegătorilor pentru a cânta, respective a celebra și a cuvânta, cu observarea ș-ului 18 din regulamentul pentru parohii.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului **Bistrița**, în conțelegere cu comit. parohial. **Bistrița**, în 9/23 Martie 1904.

Simeon Monda
protopresbiter.

Var

ars deopotrivă în cuptor rotund, **liber de șgură**, oferă loco ori-care loc de clădire în Sibiu, cu **11 corõne butoiul**

I. Banciu & Co, Orlat.

Comande se primesc la dnii **Georg Serfözõ**, strada Faurilor, și **Mich. Schopf**, strada Cisnădiei. [102] 7—10

Un tinër român se aplică imediat ca

practicant

în **Librãria tipografiei arhiepiscopalesane** pe lângã condițiuni favorabile.

Preferiți sunt cei cari au absolvat gimnasiul inferior.

Depozitul principal transilvan

al marelui magazin de vinuri din Arad **Andrényi**

oferă **vinuri**:

din 1903 de **Gyorok**, din vie proprie, cu **40 fileri** litrul, fără darea de consum;

din 1901 de **Magyarád** (Măderat), din vie proprie, cu **48 fileri** litrul, fără darea de consum;

din 1900 **risling de friptură de Magyarád**, din vie proprie, cu **72 fileri** litrul, fără darea de consum; [147] 1—1

din 1900 **roșu de Ménes** (Miniș), din vie proprie, cu **76 fileri** litrul, fără darea de consum.

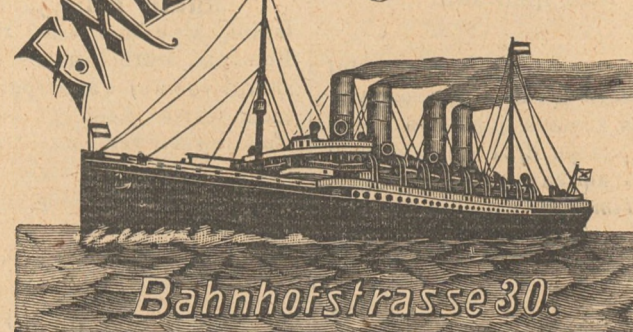
☛ Vinurile acestea se pot căpeta și în butõie de câte 50 litre. ☛

Rugând on. public de a mē onora cu valorõsele sale comande, rămân cu totã stima

Steiner Sándor, mare comersant de vinuri

Sibiu, piața-mare nr. 18.

F. Müssler Bremen

Vaporele „Kaiser“:

Kaiser Wilhelm II, 215 metri lung,
Kronprinz Wilhelm, 202 metri lung,
Kaiser Wilhelm der Grosse, 198 metri lung,
Kaiserin Maria Teresia, 166 metri lung,

merg în 6—7 zile de la Brema la New-York.

== Plecarea Martia. ==

Vapõrele acestea „Kaiser“ plécã numai din Brema. Cine voește deci să călătoriască cu vapor „Kaiser“ (imperial) põte călători liber, fără piedeci; nimeni nu-l põte oprî. Fie-care călõtor trebuie să fie hotãrit deja de-acasã încãtrãu voește să călõtorască, și să nu se lase a fi abãtut ori înșelat de nimeni. Fie-cãruia fi stã în voie liberã a călõtori cu banii sei unde voește. Trebuie însã să se îngrijescã la timp de loc pe vapor și pentru siguranță să trimitã la adresa mea 20 cor., ca arvunã.

Cãlõtoria de la Brema la America costã: pe vapor „Kaiser“

118 cor., pe vapor de postã **95 cor.**

F. MISSLER, BREMEN, Bahnhofstrasse 30
casã de bancã și întreprindere de comunicațiune.

(83) 25—31